

[Frandsen.]

bruger disse andre veje, ja, det er ligefrem nødvendigt, at vi gør det, for at lønmodtagerfonden for alvor kan komme til at virke.

Det drejer sig om tre hovedområder, for det første om arbejdspladsdemokratiet, for det andet om en styring af hele kapitalmarkedet og for det tredje om inddragelse og bekæmpelse af gevinster på jord og kapital.

Hvad angår det første punkt, arbejdspladsdemokratiet, har regeringen fremsat to forslag i denne folketingssamling om henholdsvis arbejdsretten og arbejderbeskyttelseslovgivningen, men der er fortsat langt igen, inden vi kan sige, at vi har noget, som kan kaldes demokrati på arbejdspladsen. Med de forslag, som regeringen i øvrigt har lagt frem i denne folketingssamling, mener man åbenbart at have opfyldt behovet for en lovgivning vedrørende arbejdspladsdemokrati, men deri er vi meget uenige.

Hvad hjælper det lønmodtagerne, at de kollektivt bliver medejere af landets virksomheder, hvis de fortsat kan risikere at blive afskediget vilkårligt? Vi har set mange eksempler på, at virksomheder er blevet nedlagt, eller at produktionen er blevet indskrænket med afskedigelser til følge hen over hovedet på de ansatte. Der skal derfor gennemføres en lovgivning, der giver de ansatte sikkerhed mod vilkårlige afskedigelser. Det kan vi gøre ved at give de ansatte del i arbejdsgiverens hidtidige enevældige ret til at lede og fordele arbejdet. De ansatte skal således have indstillingsret og vetoret i ansættelses- og afskedigelsesforhold og en styrket position i tilfælde af arbejdsløshed, og de skal have en afgørende indflydelse på produktionens tilrettelæggelse.

Men demokrati på arbejdspladsen er også et spørgsmål om, at lønmodtagerne kan arbejde under ordentlige arbejdsforhold og ikke blive udsat for arbejdsulykker, erhvervs sygdomme, helbredsnedbrydende lønsystemer og skifteholdsarbejde. Der er vist ingen tvivl om, at den almindelige lønmodtager i lige så høj grad ønsker sikkerhed i arbejdsforhold som medejendomsret. Det er SF's opfattelse, at begge dele må klares, før vi har noget, vi kan kalde en demokratisering af økonomien. Vi kan komme et stykke ad vejen ved gennemførelse af demokrati på arbejdspladsen, men for at der vir-

kelig kan blive tale om en ændring af samfundet, er det nødvendigt også at angribe ejendomsretten for alvor.

Med hensyn til det andet punkt, jeg nævnte, styring af kapitalmarkedet, har SF gang på gang i forbindelse med diskussionen omkring økonomisk demokrati sagt, at det er nødvendigt, at det også bliver inddraget. Vi har bl. a. sagt, at de generelle retningslinjer for de private finansieringsinstitutters indlåns- og udlånspolitik skal fastlægges af det offentlige, og at det offentlige skal godkende alle større udlånsprojekter. Det har vi gjort, fordi en lønmodtagerfond de første mange år vil råde over midler, der er begrænsede sammenlignet med de midler, som de private finansieringsinstitutter råder over. I modsat fald vil de private finansieringsinstitutter kunne føre en politik, der virker stik mod den, lønmodtagerfonden fører. En begrundelse for en lønmodtagerfond er, at lønmodtagerne i øjeblikket foretager en betydelig opsparing i de private finansieringsinstitutter og i forsikringselskaber uden at have indflydelse på, hvordan denne opsparing anvendes. Dette er for os en rimelig begrundelse.

Men sideløbende med oprettelsen af en lønmodtagerfond ønsker vi også, at lønmodtagerne skal have mulighed for at få indflydelse på deres øvrige opsparing, hvilket vil kunne ske ved oprettelsen af lønmodtagernes girobank. Ved således at se lønmodtagerfonden i sammenhæng med oprettelsen af en girobank og gennemførelse af samfundsstyring af hele kapitalmarkedet vil fonden få en helt anden betydning for lønmodtagerne, end hvis den gennemføres som noget isoleret.

Når vi skal vurdere betydningen af en lønmodtagerfond, må vi også sammenholde størrelsen af opsparingen i fonden med det tredje punkt, jeg nævnte, inflationsstigningen i samfundet.

Efter regeringens lovforslag kan vi regne med, at fonden i 1978 vil råde over ca. 6 milliarder kr. og i 1982 over ca. 28 milliarder kr. Det kan godt lyde ganske voldsomt, men det skal sammenlignes med de stigninger, der i øjeblikket sker på jord og kapital. Vi kender af gode grunde ikke resultaterne af den 15. almindelige vurdering, men vi kan nok alligevel nogenlunde beregne os frem til, hvor stor stigningen er på jord og